

*Crassorum in
estimatorum
storia.*

*Cæcum inter
stium cuius
modi.*

dam & lubrico humore interna sede imbuantur, atque ut Rhazes non ineptè dicebat, sicilium ualorum more inuitrentur instanneatur ue. At quum huiusmodi pleraque crassius etiam intestinis sint communia, illa quoque recensenda nunc ueniunt. Ileum intestinum sub dextris renibus regione à quodam crasso intestino multis modis ipso gracili intestino ampliori¹ excipitur, non quidem ac si quis diceret exactè in crassi eius intestini initium, sed in ipsius propter initium latius sinistrum. Hoc enim crassioris intestini initium instar globi cuiusdam præmagni extuberrat, in sinistro suo latere duo obtinens orificia. ¹ unum quidem ileo intestino continuum, & magis ab initio distans: ² alterum uerò humilioris, & ipsi initio propinquius. Huic continuum est in hominibus intestinum, quod *τυφλόν*, seu cæcum ueteribus dissectionum professoribus uocatum esse certissimò noui. non ignarus interim, quid hodie plerique de cæco intestino commententur: decepti profecto, quod inter crassiora intestina id à Galeno alicubi recensetur, neque aliter quàm amplius quispiam saccus, ac ueluti alter quidam esset uentriculus, ab ipso cæterisque qui illum subsequuti sunt Anatomicis describatur. quum tamen in homine id quod cæcum appellandum duco, cæteris omnibus intestinis sit breuius, atque arcuissimum omnium intestinorum parte multo angustius strictiusque, & crassiori lumbrico in orbes conuolutum potius quàm intestino simile: adeo ut cæcum uix intestinorum appendicis loco, ac proinde minus longè in crassorum intestinorum numero habendum esse uideatur. Atque hinc fit, ut Æsculapij nostri, scilicet quando hanc gracilem portiunculam in homine cæci intestini loco me commonstrare uident, Galeni descriptione nobis obstrepere, ac alij quidem ex saccosi illis cæcisque Rabinis contendunt, amplum illud coli intestini initium saccum, aut ut ipsi loquuntur, orbem & monoculum esse: alij uerò asserant, cæcum intestinum ob secundi imperitiam à nobis minimè obferuari. Neque uerò in cathedra hæc boasse contenti sunt, quum non desint qui de cæco intestino paradoxa conscribere, integrosque libros, ut de duodeno intestino, commaculantes, magnum operæ precium se fecisse gloriètur, si non unum cum ueteribus Græcis in cæco orificium esse, sed duo sibi proxima esse in mediū adferant. Quæ si uiderint, aut imaginati rectè fuerint, ea demum sunt quæ in coli initio extuberanti uisuntur, ac unū quidem foramen ilei intestini terminus est, alterum uerò eius quod cæcum esse dico initium. Neque est profecto cur minus credamus, gracilem illam intestini portiunculam mesenterio non annexam, sed sibi ipsi in orbes conuolutam, & fibrarum beneficio hærentem, in homine cæcum esse intestinum: quantumuis eam amplitudinem usumque Galenus ipsi tribuat, quæ huic minimè adesse uisuntur, suas potius caudatas simas hac appendice destitutas, quàm homines describens: quos tamen ueteres illi aggredientes, appendicem hunc intestini cæci nomine procul dubio donabant. Deinde Galeni descriptio cani fortassis accommodari hæc posset, cui cæcum intestinum multo quàm homini cōgit amplius, neque in illo, ut in homine, inane propemodum reperitur. Quin etiam ueras gliræ & sciuri cæcum hoc intestinum adeo amplum nactos scimus, ut amplitudini ipsorum uentriculi facile respondeat, fecibusque turgidū in sectione obseruetur: atque hinc constat gracilem hunc appendicem in homine cæcum esse, quum uidelicet ductu ac situ & forma pariter (licet non amplitudine) illorū animalium cæco intestino his congruat, unumque (unde etiā cæcum primò dictū est) nascatur orificiū. Insuper summus profecto Naturæ admirator Galenus, si hominis intestina unquā ita ut canū intuitus fuisset, hunc appendicem, & extuberant illud in homine coli initium, ileoque ipso unitatē, & coli formā, longè secus descripsisset. quippe si aliud homo cæcū nascere, eum appendicem minimè præterisset Galenus, quāquā ortu non nihil in homine & cane uariet, nā etiā si utrisque in dextro ileo collocet, hominis tamē cæcū ex sinistra magis coli initij sede quæ dextra, ut in canibus, ut & Galenus attestatur, principij ducit. Porro si cū nonnullis, qui secū mihi astiterunt, in homine quidem ad eū usum quem Galenus ei tribuit, appendicem hunc à Natura primū formari dicerem, & ob nimiam hominum ingluuiem ex ileo intestino à uentriculo confectum succum absque eo ut is totus cæcum subintraret protrudi, atque hinc appendicem in nobis tantū inutile & marcidū, aliter fortè quæ in temperatis Galeni hominibus, pendere affirmare, ad nugacem illam tergiuersationē deueniendū foret, qua alios tum fuisse homines fateremur, præcipue quum amplum hoc coli intestini initium in homine cæci intestini usum abundè suppleat, & notæ duntaxat gratia cæcum in homine haberi uideatur. In dextro itaque ileo ad humiliorem renis dextri sedem extuberans illud amplum & rotundum coli principium habetur, quod hinc sensim rectè ad iecur sursum contendit, iecorisque cauæ parti non nihil substernitur, ac bilis uesiculam in homine contingit, cuius etiam contactu flauo colore hic intestinum quandoque tingitur, inde ex dextro latere secundum inferiorem uentriculi sedem in sinistru fertur, uentriculi fundo attensum: haud tamen, ut alijs uisum est, eum conscendens: aut ut uulgò dicitur, uentriculi fundo superequitās. Quum primum uerò ad sinistri uentriculi latus pertingit, super de

*Crassi intestini
ductus
tus.*

missiorem¹ lenis partem anfractus quosdam leuiter inflexos obtinet, ac paulatim supra² sinistram renem per ilium sinistru decliue fertur, secundum peritonæi latus ad pubis usque os descendens. Hinc rursus ad sinistru latus quasi ad umbilici sedem ac anfractum (quem à medicis propter suos clysteres, quos ad gracilia usque intestina sese infundere arbitrantur, colicosque cruciatus perpendi melius optarim) hic constitutus, super ossis sacri initium tenditur, à quo recta deorsum ad podicem usque descendit, in uiris quidem sub uesica, in mulieribus uero sub utero ossi sacro & coccygis instratum, huic intestino, ab ilei intestini fine ad podicem usque pertinenti: & si par undique propemodum, præterquam in initio, ubi multo capacius apparet, sit amplitudo, figura tamen ductuque uariat, ac proinde tanquam in duo intestina subdiuiditur, ut quicquid à dextro ilio super dextrum renem sub iecoris cauo, deinde secundum uentriculi fundum ad lienem properat, & hinc rursus super sinistru renem uersus pubem fertur, ac alium anfractum supra internam ossis ilium sedem faciens, ad sacri usque ossis initium proripit, Latinis pariter ac Græcis colum intestinum appelletur. quod uerò ab ossi sacro ad anum usque pertinet, Græcis *ἀνδρὸς ὄπισθεν* & *ἀγγύ* dicitur, Latinis longaon, rectum, & princeps. Colum enim in hominibus, aliter quàm in canibus, non ad amissum tenes est, uerum per uniuersum ipsius ductum superius inferiusque depressum uisitur, ad latera utrinque quadam serie, uelut in medijs globos cellulasque extuberans. Atque hæc figura eo minus conspicua fit, quo colon recto intestino uicinius accedit, quod exactè teres, non autem coli modo depressum extuberans que cernitur. Ambo itidem ut cæcum quoque tunica extruuntur duplici: quarum, ut in gracilibus intestinis, interna exteriori neruosiorem membranae uel magis & durior est, uerum colon utramque tenuiorem gracilioremque quàm rectum obtinet: & quanto colon recto magis conterminum est, tanto quoque ipsius tunicae crassiores melius que nutritæ conspiciuntur. Interna utriusque intestini tunica transuersis circularibusque fibris, ipsedemque frequentissimis solum abundat: externa uerò in colo intestino transuersas quidem nanciscitur, sed & rectas quoque quamplurimas exigit, non quidem secundum uniuersam intestini superficiem protensas, sed duntaxat inferius & superius ubi colon depressum esse diximus. Secundum enim eas coli impressiones rectæ fibræ protenduntur, & coli tunicae ibidem sunt robustissimæ, admodumque spissæ, & ut Galenus in quarto de Partium usu, de pluribus animalibus innuebat, colon fortibus ligamentis utrinque singulis constringitur, secundum longitudinem desuper ad inferna porrectis. quod me Hercule & homini Galenus ascripsisset, nisi ipsius intestina canum intestinis eiusmodi ligamentis carentibus respondere putasset. Porro exterior intestini recti tunica per totum intestini ambitum rectis fibris admodum frequentibus passim abundat, adeo ut hæc plures rectas quàm orbiculares fortiaur. Cæterum tertia³ crassorum intestinorum tunica, quemadmodum & gracilium tunica tertia, à mesenterio ipsis uasā porrigente pendens, hoc enim cæce intestinorum sedi applantatum, in tertiam ipsorum tunicam degenerat. quanquam coli intestini pars, uentriculi fundo attensa, priuatim in hominibus ab inferiori membrana omenti tertiam asciscat tunicam, quod hæc coli sedes sum membranae beneficio dorso ita affirmetur, atque reliqua intestina mesenterij interuentu dorso colligari nouimus. Coli itidem & recti intestinorum uenæ & arteriæ, quas pauciores hæc quàm intestina gracilia exigunt, à portæ & magnæ arteriæ ramis pendunt. Colo quidem intestino toto progressu, qui à dextro ilio ad sinistru ferè renem pertinet, arteriæ uenæque, quemadmodum ieiuno & ileo, implantantur, ex alto scilicet sursum seriatiim conscendentes, ac parti ipsius inferiori à sinistro rene ad rectum usque intestinum ductæ, & ipsi quoque recto uenæ arteriæque, quemadmodum duodeno porriguntur. Vna enim insignis uena à portæ ramis in mesenterium excurrentibus, & arteria etiam ab illa principium ducens, quæ ab arteria magna ad mesenterium seu ualorum seminalium exortu depromitur, secundum dictam coli partem & rectum intestinum mesenterio suffultæ, recta protenduntur, ac in progressu furculos seriatiim unoque ordine intestinis offerunt. Verum de uenis ac arterijs in mesenterij descriptione rursus pertractabitur. Nervos autem crassiora hæc intestina cum gracilibus communes habent, & utraque lento uiscidoque humore intus oblinuntur: ac uti obesorum uentriculi adipem, aliquando satis etiam copiosum intus adnatum exigunt. quemadmodum & exteriori superficiem coli intestini, quæ id recto proximum est, & ipsi quoque recto, pingues quidam appendices adnascuntur. Intestinum rectum musculos uoluntariæ fecium excretioni præfectos sibi priuatim uendicat, quos quum in secundo libro persequutus sim, non est necesse hic quoque eosdem recensere. Sed admirabilis potius Naturæ industria hic consideranda uenit, quæ ea omnia adeo diuine machinata est, nec quicquam nisi ad summum usum in intestinis extruxit, primum & potissimum ea

*Crassum intestinum in colo
rectum diu
uidi.*

*Coli a recto
differentia.*

*Crassorum in
testinorum
tunica.*

*Coli & recti
uenæ ac arteriæ.*

Nervi

*Adipis intestini
obnat.*

*Recti intestini
musculi.*

*Intestinorum
munus, ac de
eorum cisternarum
ratione.*